

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Voortgang Utrecht Talent Alliantie (UTA)	TELEFOONNUMMER	+31618581094
DATUM	06-12-2023	E-MAILADRES	sander.troost@provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-852987353-28501	DOMEIN/OPGAVE	SLO
VAN	Leonie Oosterwaal; Sander Troost	TEAM	ECO
NUMMER PS	PS2022BEM	PORTEFEUILLEHOUDER	Strijk
BIJLAGEN	Geen		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

Deze brief informeert u over de voortgang van de Utrecht Talent Alliantie (UTA). In deze derde voortgangsbrief staan de belangrijkste ontwikkelingen die betrekking hebben op de realisatie van de provinciale ambities op het gebied van arbeidsmarkt en onderwijs, zoals geformuleerd door de Utrecht Talent Alliantie. De brief zoomt in op de ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden in het tweede deel van 2022.

Levering van essentiële maatschappelijke producten en diensten steeds meer in het geding, toch lijkt spanning op arbeidsmarkt over hoogtepunt heen

'Door personeelstekorten rijden er minder treinen.' Met deze aankondiging op Nederlandse stations werd de krapte op de arbeidsmarkt voor veel mensen direct voelbaar. Dit voorbeeld van de NS staat niet op zichzelf, maar laat goed zien dat de arbeidsmarkt zich vooralsnog onvoldoende aanpast om het tekort aan gekwalificeerd personeel op te lossen. In de prioritairere sectoren van de UTA (onderwijs, zorg, techniek en ict) zien we al langer dat de markt faalt. Nu ook de levering van maatschappelijk diensten en producten zo onder druk staat, is het van belang om scherpe keuzes te maken in de aanpak van arbeidsmarktknelpunten. Toch is ingrijpen niet zonder risico, want het tegengaan van krapte in de ene sector kan krapte in een andere sector versterken. Bovendien bevinden we ons in een tijd dat er naast conjuncturele en structurele krapte, ook sprake is van een zogenoemde transitiekrapte. Door de uitvoering van de klimaatopgave ontstaat er een extra vraag naar technisch specialisten met een mbo, hbo en wo achtergrond. Met andere woorden: groene investeringen beïnvloeden in grote mate de arbeidsmarkt. Recent heeft Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) i.s.m. Researchcentrum voor Opleiding en de Arbeidsmarkt (ROA) meer inzicht verschafte in arbeidsknelpunten voor de uitvoering van de klimaatopgave. Voor de provincie Utrecht geldt dat ondanks forse investeringen als gevolg van klimaatbeleid, de verwachte knelpunten in de personeelsvoorziening kleiner zijn dan in andere provincies.

Ondertussen veranderen de economische omstandigheden in rap tempo. Lange tijd bestond het idee dat de huidige economische onzekerheid geen enkel effect heeft op de arbeidsmarkt. Dit beeld is aan het kantelen. Nederland wordt economisch geraakt door de oorlog in Oekraïne en de tekorten aan energie. Door inflatie neemt het consumentenvertrouwen af en durven ook ondernemers minder te investeren. Hierdoor daalt het aantal

openstaande vacatures. Naar verwachting neemt in 2023 het aantal vacatures verder af. Ook het aantal banen zal in 2023 veel minder hard stijgen. Het aantal openstaande vacatures per 100 werklozen ligt al ruim anderhalf jaar substantieel hoger, maar laat nu wel een afname zien. De krapte wordt hierdoor iets minder, maar blijft in de meeste beroepsgroepen aanwezig door onderliggende factoren, zoals vergrijzing, ontgroening en technologisering.

MKB-deal Toekomstbestendige maakindustrie in Utrecht-West

De initiatieven uit de MKB-deal¹ TechnoHUB, MAKE Center en MakerSpace presenteerden hun eerste resultaten op 12 september 2022. De techniekfaciliteiten in respectievelijk Woerden, Nieuwegein en Mijdrecht zijn operationeel en liggen op schema om de doelen uit de MKB-deal te realiseren. Zo weten verbonden bedrijven door gezamenlijke inspanningen steeds beter te beschikken over kwalitatief opgeleid personeel. Tijdens een congres dat de drie initiatieven gezamenlijk hadden georganiseerd, presenteerden zij hun resultaten aan meer dan 100 bedrijven en samenwerkingspartners. Het doel was om bestaande en nieuwe partners te enthousiasmeren voor de plannen die er liggen. Tijdens dit drukbezochte congres werd duidelijk dat de aanwezigheid van publiek-private techniekcentra in de regio Utrecht heeft geleid tot een betere ontsluiting van Rijksmiddelen, zoals SLIM, MKB-Idee en RIF². Bovendien is bij TechnoHUB en MAKE Center, tegen de trend in, sprake van een toename op het gebied van in- en doorstroom in het techniekonderwijs (gediplomeerden vmbo en instroom mbo). Zo krijgen door de realisatie van de TechnoHUB dagelijks 124 leerlingen hoogwaardig techniekonderwijs (aantal lag op 27 leerlingen). Bij het MAKE Center is het aantal mbo-studenten gestegen van 77 nieuwe studenten in 2021 naar 124 nieuwe studenten in 2022. Ook het aantal samenwerkende bedrijven is sterk toegenomen. Met de komst van deze publiek-private techniekcentra zijn er voldoende bouwstenen in de regio aanwezig om een succesvolle toekomst in de techniek voor leerlingen, studenten, werkenden en werkzoekenden te garanderen. Het is daarbij van belang dat bestaande techniekfaciliteiten (publiek, publiek-privaat en privaat) beter met elkaar in verbinding staan en bovendien toegankelijker zijn voor zij-instromers. Met elk initiatief is de provincie Utrecht in gesprek om te kijken hoe de gerealiseerde techniekfaciliteiten aanvullende inspanningen kunnen leveren aan het realiseren van de UTA-ambities.

Zij-instroom naar de techniek via Servicepunt Techniek (SPT)

In juli 2020 is het Servicepunt Techniek Utrecht, Amersfoort en Gooi en Vechtstreek gestart met een project ter bevordering van zij-instroom naar de techniek. Het is de partijen achter het SPT gelukt om ruim 350 kandidaten te begeleiden in hun eerste carrièrestappen richting de bouw, metaal of installatietechniek. Meer dan 100 kandidaten hebben ook daadwerkelijk een baan gevonden bij een technisch bedrijf. Het project wist goed in te spelen op de arbeidsmarktomstandigheden gedurende de coronacrisis. Het succes van deze samenwerking is de integrale aanpak, doorlopende stappen in het omscholingstraject en de werkgeversbenadering. Op dit moment wordt gekeken naar hoe er blijvend geïnvesteerd kan worden in het vergroten van technisch vakmanschap. De uitdaging bij het opschalen ligt in vergroten van de private middelen in deze samenwerking. Ook het realiseren van hogere aantallen is een belangrijk aandachtspunt.

Praktijkverklaringen

De vier regionale mobiliteitsteams (RMT's)³ in onze regio hebben de opdracht en middelen om inwoners van de regio te ondersteunen bij praktijkleren. Eén van de instrumenten die daarvoor kan worden ingezet is de praktijkverklaring. Praktijkverklaringen maken in de praktijk geleerde vaardigheden inzichtelijk waardoor werkenden zonder startkwalificatie een betere kans hebben op de arbeidsmarkt. Het levert kwalitatief geschoolde, gecertificeerde en gemotiveerde medewerkers die hiermee de waardering krijgen die ze verdienen. Een projectadviseur vanuit UTA werkt samen met de RMT's om werkgevers met bovengemiddeld veel werkenden zonder startkwalificatie (zoals in de logistiek of detailhandel) te stimuleren om hun vaardigheden erkend te krijgen en daarmee een eerste stap te zetten op weg naar een Leven Lang Ontwikkelen (ambitie 2). Er is een flyer ontwikkeld die verspreid wordt onder werkgevers. Inmiddels zijn de eerste werkgevers gesproken en hebben de eerste personen een praktijkverklaring gehaald. Het initiatief stimuleert ook dat de RMT's in de regio hun processen en aanpakken op elkaar afstemmen.

---

¹ De titel van de MKB-deal is toekomstbestendige maakindustrie in Utrecht-West en is gestart in het voorjaar van 2020

² De afkorting van deze subsidieregeling is regionaal Investeringsfonds en is gericht op het middelbaar beroepsonderwijs

³ Het gaat hier om de regio's Midden-Utrecht, Regio Amersfoort, Gooi- en Vechtstreek en Foodvalley

Nationaal groeifonds (NGF)

De UTA is actief betrokken bij twee gehonoreerde aanvragen uit het Nationaal Groeifonds tweede ronde. Dit zijn de Opschaling pps'en (Katapult) en de LLO-Katalysator (UvNL⁴, VH⁵ en MBO-Raad). Daarmee is er een aanzienlijke kans op forse investeringen in onze regio.

Opschaling publiek-private samenwerkingen (pps) in het beroepsonderwijs

In de regio Utrecht kennen we een heel aantal publiek-private samenwerkingen (pps) in het beroepsonderwijs die aansluiten bij de regionale ambitie: gezonde mensen samen in een gezonde leefomgeving. Op het thema van de gezonde leefomgeving heeft een consortium bestaande uit vijf partijen zich weten te kwalificeren voor de voorselectie vanuit deze Nationaal Groeifonds-aanvraag. Deze vijf partijen, te weten CoE Smart Sustainable Cities, TechnoHUB, KTC Zegveld, Vakcentrum Duurzame Energie en Data- en Kennis Gezond Stedelijk Leven, hebben in de eerste fase kunnen leunen op de ondersteuning vanuit de provincie Utrecht. Nu het Utrechtse consortium definitief één van 19 consortia van pps-en is, is een kwartiermaker aangesteld, mede gefinancierd vanuit de provincie Utrecht. De inspanningen van de kwartiermaker zijn erop gericht dat het Utrechtse consortium een succesvolle aanvraag ontwikkelt voor de regeling die opengaat in het voorjaar van 2023. De aanvraag waaraan gewerkt wordt richt zich op het scholen van mensen voor de (her)inrichting van de leefomgeving. Thema's die hier aan de orde komen zijn circulaire economie, energietransitie, duurzame mobiliteit en klimaatadaptatie.

LLO-Katalysator

In de tweede ronde van het Nationaal Groeifonds is de LLO-Katalysator goedgekeurd. Dit is een aanvraag vanuit de verenigingen van kennisinstellingen, te weten Universiteiten van Nederland, Vereniging Hogescholen en MBO-raad. Daarmee wordt een flinke impuls gegeven aan het ontwikkelen van meer en beter aanbod van Leven Lang Ontwikkel-modules door mbo's, hbo's en universiteiten voor de werkende beroepsbevolking. De eerste focus ligt daarbij op het ontwikkelen van aanbod op de energie- en grondstoffentransitie. Samen met de kennisinstellingen in de regio bereidt UTA een regionale propositie voor om in te dienen bij de LLO-Katalysator. Deze propositie maakt het mogelijk om substantiële middelen naar de regio te halen voor het ontwikkelen en actief aanbieden van LLO-modules. Het platform MaakJeStap, dat inmiddels breed gedragen wordt in de regio, is het kanaal om het LLO-aanbod onder de aandacht te brengen.

Verkenning Regionaal Talentfonds

In de regio wordt vol ingezet op het ontwikkelen van leerwerktrajecten en LLO-modules. Ook investeren we fors in het onder de aandacht brengen van dit aanbod via het platform MaakJeStap. Ambitie 1 van de UTA luidt dat mensen soepel en veilig kunnen overstappen. Een veel ervaren hindernis daarbij is de beschikbaarheid en toegankelijkheid van financiële middelen voor het individu voor scholing en begeleiding. De middelen zijn aanwezig bij landelijke en Europese regelingen of bij O&O-fondsen, maar het blijkt lastig om die middelen voldoende te benutten. In de regio wordt verkend of er een regionaal talentfonds kan worden ontwikkeld.⁶ Een ROM-achtige infrastructuur waarbij middelen voor talentontwikkeling bijeen wordt gebracht om gericht te investeren in talenten voor tekortsectoren. Onze regio bouwt voort op de lessen van een aantal succesvolle regionale talentfondsen in Twente en Brabant.

Lerende aanpak UTA

De projecten en programma's die bijdragen aan de realisatie van de UTA-agenda worden vanaf dit jaar bijeengebracht in een lerende aanpak. Deze aanpak is ontwikkeld door Katapult en het lectoraat Beroepsonderwijs (Hogeschool Utrecht). De bedoeling is dat initiatieven van elkaar kunnen leren en daardoor een grotere impact kunnen maken en meer mensen kunnen scholen en begeleiden. De lerende aanpak loopt gedurende de volledige looptijd van de UTA-agenda (tot en met 2027) en levert kennis en inzichten binnen, tussen en over de projecten. Publicaties worden gedeeld met de stuurgroep UTA en Provinciale Staten.

---

⁴ Deze afkorting staat voor Universiteiten van Nederland

⁵ Deze afkorting staat voor Vereniging Hogescholen

⁶ Zoals aangekondigd in de voorgaande Statenbrief over de voorgang van UTA dd. 24 mei 2022

Subsidieregeling Impulsplannen UTA opengesteld

Een belangrijk onderdeel om de ambities van de UTA te realiseren is het ontwikkelen van impulsplannen. Hiervoor is een subsidieregeling ontwikkeld en opengesteld. De wijze waarop deze regeling is opgebouwd dient ter inspiratie voor alle partners binnen samenwerking.

Concreet is deze regeling bedoeld om innovatieve arbeidsmarktaanpakken van de grond te krijgen. Het is een regionaal (gezamenlijk) investeringsbudget bijeengebracht door de provincie Utrecht. Het budget van deze regeling daagt alle spelers in het ecosysteem (en nadrukkelijk marktpartijen) uit om doorbraakaanpakken te ontwikkelen die structurele verbeteringen met zich meebrengen. De keuze voor een forse cofinanciering moet dit mogelijk maken. Toekomstige Impulsplannen moeten minimaal gericht zijn op het realiseren van één van de drie ambities van de UTA, zoals trajecten ter bevordering van arbeidsmobiliteit, leven lang ontwikkelen of digitale vaardigheden. Het volgen van adequate opleiding en scholing is hierbij onontbeerlijk. De subsidiabele activiteiten moeten dan ook voldoen aan het (door)ontwikkelen of vernieuwen van bestaande opleidingen en scholing voor de werkende beroepsbevolking. De bekostiging van feitelijke scholing komt van de deelnemers in het samenwerkingsverband. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling om activiteiten die al via een andere weg kunnen of worden gefinancierd nu middels deze regeling aanvullend te financieren. Een samenwerkingsverband is per definitie publiek-privaat van aard. Voor de realisatie van het impulsplan wordt een samenwerkingsovereenkomst opgesteld. De penvoerder is deelnemer aan het samenwerkingsverband. De projectperiode is maximaal 36 maanden en moet vervolgens zicht hebben op een duurzaam businessmodel.

Meer informatie over het ontwikkelen van een succesvol impulsplan en de mogelijkheden om voor een deel voor de uitvoering van dit plan subsidie te krijgen, is te vinden op de website van de UTA via <https://www.utrechtalliantie.nl/>

Samenvattend: de UTA heeft zoals bekend drie doelstellingen en heeft zich in het eerste jaar van haar bestaan vooral gericht op het versterken van het netwerk en de samenwerking tussen de belangrijkste partijen. Van scholen en opleidingsinstituten tot groepen van werkgevers en van uitvoeringsorganisaties als de regionale mobiliteitsteams en het UWV tot lokale overheden. De ingezette middelen zijn in lijn met het statenvoorstel goeddeels ingezet door te investeren in huidige en bouwen aan nieuwe structuren in de regio. Met concrete interventies als het platform MaakJeStap, of ondersteuning van pps-initiatieven als TechnoHUB en MAKE Center is de basis gelegd voor verdere opschaling in de komende tijd. De uitwerking van twee gehonoreerde groeifondsaanvragen in de komende maanden kunnen daarbij een grote versnelling geven.

Vervolgprocedure / voortgang:

In de Jaarrekening 2022 wordt u geïnformeerd over de kwantitatieve resultaten van UTA. Daarnaast werken wij aan:

- doorontwikkeling van het LLO-platform MaakJeStap;
- verzilveren van kansen die voortkomen uit het 'Aanvalsplan Techniek' van vijf technische sectoren in samenwerking met VNO-NCW en MKB-Nederland;
- inzet op nieuwe impulsplannen (gesprekken worden gevoerd over het vergroten van het LLO-aanbod bij de TechnoHUB en het ondersteunen van Zorgversterkers, gericht op het vergroten en behouden van instroom in de zorg).

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen